

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МЕДИЧНИХ НАУК
УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені О.О. Богомольця
ІНСТИТУТ ОЦІНКИ ВІДПОВІДНОСТІ, ГІГІЄНИ
ТА ЕКОЛОГІЇ

ЕКОЛОГІЧНІ ТА ГІГІЄНІЧНІ ПРОБЛЕМИ
СФЕРИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ЛЮДИНИ

(ЗБІРКА МАТЕРІАЛІВ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ)

25 березня 2026 р

м. Київ

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МЕДИЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені О.О. Богомольця
ІНСТИТУТ ОЦІНКИ ВІДПОВІДНОСТІ, ГІГІЄНИ ТА ЕКОЛОГІЇ

ЕКОЛОГІЧНІ ТА ГІГІЄНІЧНІ ПРОБЛЕМИ
СФЕРИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ЛЮДИНИ
(ЗБІРКА МАТЕРІАЛІВ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ)

25 березня 2026 р.

за загальною редакцією
член-кор. НАМН України, професора С.Т. Омельчука

м. Київ

2026

УДК _613+574]:061.3

Головний редактор: Омельчук С.Т. член-кор. НАМН України, д.мед.н., професор

Заступник головного редактора: Гринзовський А.М. д.мед.н., професор, Вавріневич О.П. д.мед.н., професорка.

Технічний редактор: доцент кафедри гігієни та екології НМУ імені О.О. Богомольця к. мед. н., доцент Кондратюк М.В.

Редакційна колегія:

БАРДОВ В.Г. – член-кор. НАМН України, д.мед.н., професор;

ГАРКАВИЙ С.І. – д.мед.н., професор;

ГРУЗЄВА Т.С. – д.мед.н., професорка;

ПЕТРУСЕВИЧ Т.В. – к.мед.н., доцентка;

КОРШУН М.М. – д.мед.н., професорка;

ШИРОБОКОВ В.П. – академік НАН та НАМН України, д.мед.н., професор;

ЯВОРОВСЬКИЙ О.П. – академік НАМН України, д.мед.н., професор.

Матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю «Екологічні та гігієнічні проблеми сфери життєдіяльності людини» (Київ, 25 березня 2026 р.) / за загальною редакцією член-кор. НАМН України, професора С.Т. Омельчука. – К., 2026. – 337 с.

У матеріалах науково-практичної конференції з міжнародною участю «Екологічні та гігієнічні проблеми сфери життєдіяльності людини» (Київ, 25 березня 2026 р.) висвітлено актуальні питання гігієни, екології та громадського здоров'я: хімічну й біологічну безпеку, якість повітря, води та харчових продуктів, вплив шуму, мікропластику, пестицидів і воєнних чинників на здоров'я населення. Основний акцент зосереджено на міждисциплінарному підході до оцінки ризиків, профілактики захворювань, розвитку кадрового потенціалу, гармонізації національних практик із європейськими стратегіями та післявоєнного відновлення України.

УДК _613+574]:061.3

Електронна версія збірника містить додаткові публікації, що з технічних причин не увійшли до друкованого примірника.

У разі повного або часткового використання матеріалів збірника посилання обов'язкове.

© НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
імені О.О. Богомольця

ГІГІЄНІЧНА ТА ЕКОЛОГІЧНА ОЦІНКА РЕЗУЛЬТАТІВ АНАЛІЗУ ГРУНТУ ЗНЯТИХ ЗА ДОПОМОГОЮ ПРИСТРОЮ «ДЕМЕТРА»: АКТУАЛЬНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ У ПІСЛЯВОЄННИЙ ПЕРІОД

Осауленко С.В., Мережкіна Н.В.

Національний медичний університет імені О.О. Богомольця

Актуальність. Зумовлена необхідністю забезпечення гігієнічної та екологічної безпеки у процесі моніторингу стану ґрунту та його ресурсів під час війни та в післявоєнний період, а також вивчення впливу новітньої технології на біосередовище ґрунту для подальшої безпеки функціонування біосередовища та життєдіяльності людини. Війна має вплив не лише на людське життя, а й неабияк забруднює довкілля (Splodytel et al., 2023). За результатами останніх проведених досліджень зафіксовано значне перевищення гранично допустимих концентрацій (ГДК) свинцю (Pb), кадмію (Cd), миш'яку (As) та ртуті (Hg) у зонах активних бойових дій (Solokha et al., Land, 2024). Ці речовини потрапляють у ґрунт через детонацію снарядів та руйнування військової техніки. Виявлено накопичення токсичних залишків тротилу (TNT) та гексогену (RDX), які є стійкими забруднювачами.

Варто акцентувати увагу на тому, що забруднювачі не залишаються в землі, а потрапляють у сільськогосподарські культури, а згодом - в організм людини. Накопичення даних речовин та їх комбінацій в організмі призводить до зростання онкологічних захворювань, розладів нервової системи та вроджених вад розвитку в населення деокупованих територій.

Мета дослідження. Вивчити технологію, екологічний та гігієнічний вплив на ґрунт з відібраних ділянок, порівняти результати.

Матеріали та методи дослідження. Використано пристрій «Demetra», та такі методи як: порівняльний, описовий, фізико-хімічний, біологічний.

Результати. Моніторинг екосистеми ґрунту здійснювався за допомогою пристрою «Demetra», встановленого відповідно до технічної інструкції. Даний пристрій забезпечує періодичний аналіз ґрунтових показників, що дозволяє

швидко виявляти зміни та отримувати індивідуальні інструкції щодо догляду за ґрунтом і рослинами (з урахуванням сортових особливостей). Визначення його ефективності проводилось експериментальним шляхом: було взято два зразки вагою 1 кг: перший - з узбіччя відкритої городньої ділянки, що освітлюється сонцем 10-11 годин на добу. Ґрунт був ущільнений, світло-коричневого кольору. Другий – з затіненої ділянки біля компостної ями. ґрунт був темний та пухкий. Було проведено аналіз двох примірників за такими значеннями: вологість, кислотність, вміст натрію, калію, фосфору та вміст солей в ґрунті. У першому випадку значення були такими: вологість – 8%, кислотність – 6.2, натрій – 18 мг/кг, калій – 52 мг/кг, фосфор – 7 мг/кг, вміст солей – 0.25. У другому випадку - вологість – 35%, кислотність – 6.8, натрій – 24 мг/кг, калій – 110 мг/кг, фосфор – 26 мг/кг, вміст солей – 0.45. Далі додали квасолю, щоб перевірити родючість ґрунтів у такому стані. У першому варіанті квасолина проросла за 7 днів, мала тонкий та блідий паросток без листків висотою 4 см. У другому – за 3 дні, паросток зелений, висотою 5 см, трохи помітне підгнивання паростку біля ґрунту. Далі квасолини вилучили і знову виміряли стан ґрунтів. У першому випадку значення були такими: вологість – 6%, кислотність – 6.1, натрій – 17 мг/кг, калій – 48 мг/кг, фосфор – 5 мг/кг, вміст солей – 0.20. У другому випадку: вологість – 26%, кислотність – 6.7, натрій – 25 мг/кг, калій – 104 мг/кг, фосфор – 22 мг/кг, вміст солей – 0.42. За рекомендацією пристрою в першому випадку було додано 300 мл води, внесено 10 г деревного попелу, також пристрій порадив розпушити ґрунт, щоб покращити аерацію, що і було зроблено. У другому випадку пристрій порадив не поливати, але додати подрібнену яєчну шкарлупу вагою 7 г, для покращення рівня кислотності, а також забезпечити незначне зневоднення ґрунту. Після виконаних вказівок виміряли стан показників та знову посадили дві квасолини. У першому випадку значення були такими: вологість – 24%, кислотність – 6.3, натрій – 19 мг/кг, калій – 80 мг/кг, фосфор – 20 мг/кг, вміст солей – 0.3. У другому випадку: вологість – 25%, кислотність – 6.6, натрій – 23 мг/кг, калій – 110 мг/кг, фосфор – 28 мг/кг, вміст солей – 0.49. Результатом стало те, що квасоля проросла за 2

дні в обох випадках, мала яскравий зелений паросток, який на 5 день був 7 см заввишки, не було помітно підгнивань або всихаючих листків, коренева система була розгалуженою.

Висновки. Визначено екологічний та гігієнічний вплив приладу на ґрунт з відібраних ділянок, що виявився цілком безпечним і позитивним, порівняно з результатами, зроблено висновки. Проведене дослідження показало, що стан ґрунту – важливий аспект у вирощуванні рослин, які вживаються людиною, швидкості проростання та якості росту як під час війни, так і в післявоєнний період, а новітній пристрій – ефективний метод своєчасного виявлення та корекції відмінностей, він дозволяє точно виміряти, оцінити ризики та гарантувати безпечне застосування у сільському господарстві, гігієнічному і екологічному моніторингу завдяки своєму складу, що не шкодить ґрунту та його екосистемі, дозволяє забезпечити нормальне функціонування ґрунту як окремої екосистеми та посприяти екологічному відновленню на територіях, де проводились воєнні дії.

СУЧАСНІ ТРЕНДИ ПОШИРЕНOSTІ ДИТЯЧОГО ОЖИРІННЯ

Павлусик І.С., Грузєва Т.С.

Національний медичний університет імені О.О. Богомольця,

Актуальність. Актуальність дослідження поширеності дитячого ожиріння зумовлена стійкою тенденцією до зростання його частоти в більшості країн світу, що розглядається як одна з провідних медико-соціальних проблем сучасності. За даними ВООЗ, надмірна маса тіла в дитячому віці асоціюється з підвищеним ризиком розвитку серцево-судинних, ендокринних і метаболічних захворювань у дорослому житті. Вивчення масштабів і регіональних особливостей поширеності дитячого ожиріння є необхідною передумовою для розроблення ефективних профілактичних програм і формування політики громадського здоров'я.